

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 240 .

Nr. de Duminecă :

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz uicza 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Opinia publică

De obicei sub „opinia publică” înțelegem credința colectivă, ce se alcătuiește în mulțime asupra oamenilor și a lucrurilor. În politică această opinie o formează, înainte de toate, ziarele, cari, grație răspândirii lor tot mai mare, duc vestile în toate părțile, propagă idei și impun judecăți de-a gata și pun la îndemâna cetitorului un vast material de informație, pe baza căruia fiecare este în măsura de a se orienta.

Ziarele noastre din Ungaria, cu toate începuturile primitive, cu toate greutățile de limbă și de meșteșug al scrișului, și-au făcut din ce în ce mai mult datoria pentru înfiriparea unei opinii publice. Cetitorii noștri s'au înmulțit atât de mult, încât periferia opiniei publice se lărgește din ce în ce, iar numărul acelor oameni, cari se preocupă de viața publică și de rostul ei, se sporoste neconținut.

Naște însă întrebarea: este această opinie publică dela noi destul de solidă, ca să te poți întemeia pe dânsa? Putem noi să avem cuvenita siguranță că mulțimea aceasta a ajuns la cuvenita maturitate, pentru ca să rămână pururea statornică și sigură de judecățile ei?

După felurite fenomene trebuie să mărturisim că, cu toate imensele sforțări ce se fac, siguranța trebuitoare nu

o are încă opinia dela noi. Fie că nici măcar o serie de principii de naționalism pozitiv nu s'au putut încă infiltra în sufletul tuturor, pentru a-i face să rămână în neclintire; fie că lipsește acea necesară fermitate a convingerilor, care te face să te opui din răputeri sămănătorilor de neadevăruri; la urma urmelor cel din urmă farsor poate să aducă echilibrul opiniei publice în oscilare și cea mai monstruoasă intrigă sau bănuială poate să înregistreze un succes parțial, atât este de incertă stabilitatea opiniei publice și atât de dubios controlul ei, ce ar putea să exercite. Valoarea persoanelor la noi e stabilită în mod foarte relativ și de aceea astăzi se cântă „osana” unora și mâne pe aceiași îi răstignim. Valoarea ideilor se explică, de cele mai multe ori, cu totul unilateral și la suprafață și cultura societății noastre e prea inferioară, pentru-ca pe fondul ei să se poată altui idealuri concrete. Ceeace opinia publică simte, este vag și este șters. Iată misterul atâtor neajunsuri în viața noastră.

Și mai observăm că opinia publică este accesibilă la sugestii. Totdeauna e predispusă să creadă pe cel mai temerar în grai și scris. Discuțiile contradictorii o înspăimântă, o zăpăcesc și niciodată firul adevărului nu știe să și-l cristalizeze singură din o luptă pentru idei, sau din o măsurare între persoane. În fanatazia ei, ușor de condus

și de sedus, lucrurile mărunte iau proporții uriașe și totdeauna există o înclinare spre temere de rău. O bună parte din însușirile aceste, fatale progresului, sunt inerente chiar firei noastre de popor românesc.

Cu atât mai mult ne putem plânge de opinia publică din regat. În ceeace ne privește pe noi, cu viața noastră zilnică și cu luptele noastre politice și culturale, presa din țară și cercurile politice sânt în completă desorientare. Câte o secătură, rătăcită dela noi în presa din capitala României, este în stare să alarmeze și să ducă de nas o lume, fără scrupul și fără control și fără să fie pedepsit. Bunii cetățeni români, sânt îndopați cu legende fantastice despre stări mincinoase și născocite. Și iată cum opinia publică de acolo își face judecăți hibride și este de o primitivă credulitate, dela omul politic cel mai rafinat, până la cetățeanul dela „Dacia”, care nu știe să ne împartă în „Români buni” și în „Vânzători de neam”.

Nimic însă nu este mai trist pentru un popor cu pretenții de cultură apuseană, decât să aibă o opinie publică, pe care nu se poate întemeia! Când credințele ar fi mai puternice; când fiecare cetitor ar avea cel puțin câteva norme sigure de judecată, fără ași lăsa opinia influențată: când valoarea conducătorilor ar fi definitiv fixată în mintea lor și asupra multora n'ar mai

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”.

Viața în Apus.

Femeia cu perle din Pompeia. Un cadavru din vechea Gomora. — Călătoria transatlanticului Mauretania. Instinctul de migrațiune al pământenilor. Viziuni de viitor.

Orașul Pompei nu și-a dat încă la iveală toate tainele lui. Din când în când și la intervale neregulate, el lasă să-i scape secrete prețioase. Dar s'ar spune că cetatea moartă ne menajează surprizele reînvierii ei parțiale. Cea din urmă descoperire făcută în urma săpăturilor ce se continuă neîncetat dau de lucru ziarelor italienești. S'a găsit sub lava rece și într-o stare perfect de conservată, cadavrul unei femei împodobită de giuvaeruri felurite: brățări, colane, inele scumpe, dar bucata cea mai prețioasă din această ciudată colecțiune este o păreche de cercei formând doi ciorchini de douăzeci și unul de perle fie-care. Un frumos dar pe care ni-l face vremea. Femeia care l-a purtat ne apare scânteietoare de pietre nestimate, păstrate pe dânsa de mai bine de nouăsprezece veacuri. Giuvaericele acestea ne atestă că în viață ea a fost bogată; ele nu ne dă nici o veste despre starea ei socială și nici despre virtuțile ei. Cu toate acestea, obiectele aceste cari au fost bucuria ei și poate chiar singura ei rațiune de a trăi, sânt și singura rațiune care o face interesantă

și după moarte. Căci, cine ar vorbi astăzi de această desgropare pompeiană dacă antichitatea podoabelor n'ar conferi cadavrului un fel de nobletă? Femeie necunoscută va rămâne pentru noi și pentru cei de mai târziu scheletul cu perle. Totul nu e decât vanitatea în cochetăria femeiască.

„Il tempo e galant'omo” spun consăngenii noștri. Da, timpul este un om galant și acest proverb plin de bun simț capătă cu acest prilej o însemnare de o melancolică ironie. El a cruțat popoabele unei ființe din care n'a lăsat decât un pumn de oase și atât; el n'a destrămat o singură verigă de aur nici nu s'a atins de o singură piatră scumpă. Dar ce a făcut din perle? Mărgăritarelor le trebuie căldura binefăcătoare a pielii ca să nu moară, ele au nevoie de o inimă care bate pentru a le păstra strălucirea roză ca o picătură de sânge ce s'ar mișca. S'au stins și ele în noaptea lungă și deasă în cari au fost cufundate? Ziarele italienești nu ne spun nimic în această privință.

...O chestiune se pune mai întâiu. Cum se face că această patriciană — lumea o numește deja astfel — a putut fi victima erupțiunii? Aproape toți locuitorii orașului au avut vremea să fugă. Foarte puțini au fost înmormântați sub lavă: prizonieri, gladiatori etc. Femeia cu perlele a fost surprinsă de ploaia de foc — dar cum? Fost-a dânsa inclusă de vre-un gelos? Nu se știe; nu se știe nici dacă pompeiana era tânără sau bătrână. Și de vreme ce se ignorează totul, de ce nu ne-am închipui că femeia aceasta, așteptându-și soțul,

eșit să se plimbe pe malul mării, și știindu-l pierdut, a rămas credincioasă la postul ei conjugal?... De ce n'am presupune că, pregătindu-se de moarte, ea s'a gătit cu cele mai frumoase nestimate ale ei pentru ca, în momentul când se va prezenta în fața lui Pluton, să-i apară demnă și elegantă așa cum a trăit? Toate presupunerile nu sânt permise; și preferim s'o împodobim cu virtute, așa de rară pe vremea ei, după cum rară e și în timpurile noastre. Dar cu cât este mai rară, cu atât mai prețioasă se nu fie...

Sânt așa de îndepărtate vremurile când ceea ce a fost găsită astăzi în stare de schelet trăia, rîdea, își mișca buzele și clipea din ochi!... Epoca aceasta e plină de mister pentru noi — dar mai misterios ne pare timpul în viitor, când omenirea va utiliza toate câte se întrevăd de pe acum: descoperirile și perfecționările în toate domeniile vieții. Scriu aceasta gândindu-mă la extraordinara călătorie realizată de transatlanticul englez *Mauretania* care a făcut drumul Liverpool-New-York și înapoi numai în douăsprezece zile, spre admirațiunea și mirarea lumii întregi. Voiajul acesta este un izvor de reflexiune pentru omenire: el inspiră filozofului observațiuni și previziuni curioase în viitor...

Și într'adevăr, legăturile cari îi țin pe oameni într'u acelaș loc sânt pe cale de-a se slăbi și ne aillăm astfel la începutul unei noi faze a experienței omeniești. Timp de veacuri omenirea preistorică a dus o viață de vânătoare, de migrațiuni neîncetate, de sălășluiri

exista atâtea rătăcirii, ar înceta și nervosismul și starea asta tulbură, în care atâția inși caută să pescuiască.

Este sigur, că tot presa este aceea, care are datoria de căpetenie de a face o îmbunătățire în sistemul de educație a opiniei publice. Și oricât de frumoasă ar fi minciuna convențională în care multora, de aici și de dincolo, le place să se înfășoare, o schimbare spre bine tot numai pe calea adevărului se poate pune la cale. Nu acoperind păcatele noastre, sub diferite pretexte, nu preamărind lenea, lipsa de talent și tendințe personale și alte asemenea amăgiri se cultivă opinia publică, pentru a te putea folosi de ea în condiții mai bune, ci numai arătându-i adevărul cel mai curat în modul cel mai consecvent posibil. Iată una din problemele, pe cari ne propunem a o servi mai cu deosebire.

«Pacea cu naționalitățile». În răspunsul dat de ministrul-președinte Khuen-Hedervary la felicitările de anul nou ale partidului guvernamental, vorbind de problemele din viitor ale guvernului a zis între altele — cum am spus și în numărul nostru de ieri — că pentru consolidarea internă a statului este «*pacea și buna înțelegere cu naționalitățile*» încunjurarea acelor pericole, cari conduc la consumarea puterii, precum și străduința de a câștiga astfel de izvoare de putere, cari întăresc poziția națiunii unitare maghiare.

Cu acest pasaj din vorbirea lui Khuen se ocupă și ziarul unghuresc «*Világ*», făcând următoarele constatări prea adevărate.

«Consolidarea societății, traiul pașnic cu naționalitățile și confesiunile, centralizarea puterilor morale și economice — toate sânt de așa fel, că dacă le am privi în dicționarul politicii actuale, am vedea loc gol lângă ele. Nu însemnează ni-

brusce, așa cum le cunosc și astăzi indienii și eschimoșii. Apoi veni perioada agriculturii și istoria progresului omenesc este aceea a stabilirii triburilor în locuri de reședințe fixe. Apoi oamenii începură să trăiască în aceleaș sate sau orașele de când se nașteau și până la moarte. Și viața aceasta dăinuiește până în vremea noastră.

Și acum, iată că o schimbare se pronunță. Surprinzătoarea dezvoltare a locomotivii ușoare, repede și ieftină, pe care o înfățișează trenurile expres și vapoarele moderne, fără să mai vorbim de automobile și de aeroplane dă următorul rezultat neașteptat: ea distruge aproape toate cauzele și toate nevoile pe cari le avea omul de-a trăi în acelaș loc și supus aceluiaș condiții de existență. Vechea legătură de sol încetează de-a mai fi un avantaj. E drept că instinctul migrator al omului l-a oprit întotdeauna de-a duce o viață complet sedentară. Revoluțiunea în felurile de locomotivă, care pune la dispoziția fiecăruia mai toate localitățile de pe glob și asta numai în câteva zile nu este decât aspectul cel mai frapant pe care-l ia din nou gustul strămoșesc al omului de-a duce o viață rătăcitoare și fără piedeci.

Se poate deja vota o remarcabilă dezvoltare a emigrațiunii. De exemplu, undele numeroase și mereu crescânde ale lucrătorilor din regiunile mediterane cari se duc și vin pe oceanul Atlantic: lucrătorii italieni bunăoară pleacă cu sutele de mii în America; ei se duc primăvara și se întorc toamna în Europa.

mic, ci din contră, asemenea oricărui loc public, ascund în ele minciuni.

Nu-i adevărat că acest partid guvernamental se năzuiește spre un trai pașnic cu naționalitățile, căci știm cu toții, că naționalitățile n'au avut de multă vreme plângeri atât de sângeroase, ca acum după alegerea partidului muncii».

Aceste constatări ale ziarului unghuresc noi le-am făcut de mult. Noi am simțit mai adânc intențiile împăciuitoare ale guvernului prin măcelul dela Mărgineni și acum mai curând prin cazul dela Galați. Guvern venit la putere prin aceleași promisiuni ademenitoare de a trăi în bună înțelegere cu naționalitățile, cași alte guverne unghurești, nici el n'a făcut altceva, numai a u mat vechea politică a guvernelor anterioare: terorism pe toate terenele. Azi în zadar mai vine ministrul-președinte cu fraze frumoase ca «*impăciuirea cu naționalitățile*» și «*modernizarea statului*», căci numai naivi îi mai cred cuvântul.

Limba românească în Basarabia. Se știe că deputatul basarabean Gulchin făcuse în Duma rusească propunerea ca învățământul primar să se facă pretutindeni în limba maternă a poporului, în Basarabia, deci, în limba românească. Propunerea deputatului Gulchin a fost însă respinsă cu o majoritate de 8 voturi, datorite celorlalți deputați basarabeni cari susțineau că în Rusia nu este altă limbă națională numai cea rusească.

Văzându-se dezaprobați de opinia publică basarabeană și apăsăți de conștiința păcatului comis, cei trei deputați români caută să justifice atitudinea avută.

Intr'adevăr, în numărul dela 12 Decembrie al ziarului «*Besarabscaia Jizni*» din Kișinău, preotul Ghepețchi publică un răspuns către Gulchin, — care le denunțase amănunțit faptele în acelaș ziar, susținând iarăș că limba moldovenească nu e necesară în Basarabia.

În primul rând, zice Ghepețchi, nu e de loc util pentru moldoveni, să se admită limba lor în școlile primare. Aceasta ar contribui ca programul să se încarce și cu predarea limbii rusești ca obiect aparte, ceea ce ar fi o sarcină prea mare pentru copii.

Afară de aceasta, moldovenii ar fi condamnați să rămâie numai cu cursul învățământului pri-

Apoi e mulțimea de americani bogați cari vin să petreacă vara pe vechiul continent. Și câți Englezi bogați sălășluiesc în timpul iernei în Alpi sau pe Riviera!

Unde mai punem măsurile ce se iau pentru oprirea migrațiunii pe o scară covârșitoare a Indienilor în Africa și a Chinezilor și Japonizilor în Australia și în America. Scurt, suntem în ajunul zilei când va fi lucru extrem de rar pentru un om de a naște, a trăi și a muri în aceeași casă...

Am rupt lanțurile cari ne legau de pământ. Este un bine acesta? Este un rău? Și unul și altul fără îndoială. Și urmările în orice caz, vor fi infinite din punctul de vedere social și politic. Așa le întrevădem — dar fantazia romancierilor va lucra în curând în acest sens și va crea, în curând poate, o nouă clasă, aceea a oamenilor fără națiune și fără patrie, un întreg popor de Jidovi rătăcitori.

Este un bine acesta?... Este un rău?..

Adrian Corbul.

mar, deoarece nu-l vor putea urma pe cel secundar și superior, fiindcă nu vor cunoaște limba rusă, pe care nu vor putea-o învăța numai în cele câteva ore de predare ca obiect aparte.

S'ar putea admite limba de predare moldovenească în școlile primare, însă atunci ar trebui să se înființeze și școli secundare, de toate felurile, tot moldovenești, și a pretinde un asemenea lucru, ori cine va recunoaște că e o adevărată nebunie.

Bazându-se pe aceste argumente — trase de păr — părintele Ghepețchi ajunge la concluziunea că e mult mai bine ca moldovenii să învețe rusește în școli; iar în ceea ce privește telegrama de mulțumire, zice că ceice au trimis au făcut o greșală, căci Gulchin acum se va folosi de ea, ca să propună a se amendament pentru a doua oară și... Doamne ferește! poate Duma îl va admite la urmă..

»Coade de topor» există pretutindeni.

Din cameră. Azi a avut loc, după vacanțele Crăciunului, prima ședință a camerei deputaților.

Dupăce președintele Berzeviczy, în cuvinte calde, eternizează memoria fostului deputat și publicist Kaas Ivor, se trece în discuția convenției comerciale cu Serbia.

Iau cuvântul Wittman János (gub.), Sándor Pál (gub.) și contele Bethlen István (kossuthist) cărora le răspunde ministrul de finanțe Lukács.

Ultimul orator a fost Szabó István (justhist). Discuția se va continua mâine.

Răsplata apostoliei.

Di Sever Bocu în temniță.

«Noi nu dăm, întru nimic, nici o piedecă ca deregătoria noastră să nu se defăime, ci în toate arătându-ne servi ai lui Dumnezeu, prin mare statornicie în năcașuri, în nevoie și strimtorări, în bătaie, în închisori, în mijlocul răscoalilor, în osteneli, în priveghieri, ... prin curățenie, prin cunoștință, prin îndelungă răbdare, prin bunătate, ... prin cuvântul adevărului, ... prin armele dreptății .....

Ap. Pavel II. Corint. 6, 5—10.

Astăzi, în preajma sărbătorii menită să vestească blândețe și pace între oameni, când credința ne zugrăvește tuturora perspectiva senină a bucuriilor de Crăciun, în urma unui încercat și iubit tovarăș de muncă al nostru s'au închis nemiloase porțile temniței, ca să-l ținuiască acolo între ziduri mute și reci, vreme de două luni și jumătate. Pentru a două oară acum cnutul justiției unghare izbește în redactorul nostru, dl Sever Bocu, pentru a doua-oară acum acest bărbat luat de ani de zile la țintă trebuie să înfunde pușcăriia orașului Arad, pentru-că statornic și entuziast soldat al cauzei neamului său, cum a fost întotdeauna, a cutezat să stea și mai departe neînfrânt la postul grelei sale datorii de gazetar român. Pentru-că nu sunt primejdii îndeajuns de mari, pe cari credința luminată de-un ideal sfânt, să nu le înfrunte, pentru-că ori-cât de întezită urgia procurorilor ea nu poate supune o conștiință încalzită de razele unui adevăr mai presus de oameni și de vremuri, cum este adevărul luptelor ce se poartă pentru drepturile naționale ale unui neam.

Între pelerinii Calvarului neamului românesc, între câți urcă și coboară Golgota presei românești, figura colegului nostru a

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburii femeiești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8 10 a. m. 3—5 p. m.

ajuns aproape nelipsită. «Invingător în Olymp, învins pe Golgota», el a reîntors în război în bătaia focului potrivnic. Și cum puținii au simțit ca el atât de adânc tragicul osândelor noastre, a întocmit cu vre-o doi ani în urmă un tablou despre aceste osânde, un tablou neîndurat cu lungi și elocvente colonade de cifre cari au uimit Europa întreagă. A fost tabloul de ghiată al «Calvarului nostru», care s'a răspândit apoi în mii de exemplare în străinătate și a trezit pretutindeni fiori de uimire.

Statistica aceasta — o spunem în cea mai bună convingere — a fost un succes rar, aproape fără păreche al propagandei românești în străinătate. Ea s'a indicat ca cel mai bun mijloc în acest scop, căci a cerit prin puterea adevărului gol simpatiile tuturor neamurilor culte și a făcut să se vorbească despre suferințele noastre departe peste granițele țării. A contribuit la accelerarea procesului de izolare a celor ce practică cel mai neomenos sistem de opresiune în Europa și ne-a creat un sprijin moral de valoare superioară: solidarizarea lumii civilizate cu adevărul cauzei noastre.

Răzbușarea celor demascați prin această statistică, bine înțeles, n'a putut să întârzie. Autorul «Calvarului» o aștepta cu suflet împăcat. Cei ce-au fost totdeauna farsorii umanitarismului pe la conferențele internaționale s'au întors de data asta rușinați adânc și fără laurii atât de nemeritați, de altă dată. Presa regimului opresionist a jurat și ea răzbușare temerarului alcătuitor al statisticii și răzbușarea s'a și descărcat cu prișos asupra tovarășului nostru de muncă.

În singurătatea celulei sale colegul nostru a dus însă multă lumină. Lumina conștiinței celor ce au făcut apostolatul unei cauze sfinte. Și va îndura și osânda aceasta nouă, cu seninătatea proprie sufletelor conștiințate unui ideal al tuturor. El a sporit acum cu o nouă cifră statistica pătimirilor pentru acest ideal și știe că asupra acestor colonade sombre, va răsări odată gloriola zilei de izbândă a unui neam întreg.

Cei dureros atinși de plecarea lui sântem noi, cei rămași în afară de zidurile temniței, colegii din redacție. Căci dintre noi se depărtează azi conducătorul convins și entusiast, de forța căruia trebuie să ne lipsim vreme de două luni și jumătate chiar acum când săgețile dușmanului și cele ale heroștrăților neamului nostru se îndesesc neconținut. Sântem noi cei rămași în bătaia a două focuri ce deopotrivă se întesc, în proporție ce flamura acestui ziar fâlfăie tot mai victorioasă și mai întrăurită de razele eternului ideal al neamului nostru...

Li dorim colegului nostru să se întoarcă tot atât de entusiast și de convins între noi, precum ne părăsește.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie
26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

„Adacs“ la „răsunetul“ lui Șuluțu

sau

Cum discută un „președinte venerabil“?

De Dr. I. Lupas.

IV.

Diatriba dlui Ș. din „Drapelul“ contra mea seamănă în unele puncte cu cea dela 1892, scrisă de acelaș eminent „istoric“ contra lui Barițiu. Și lui B. îi impută Ș., că l-ar fi lăudat odinioară (pg. 15) cum am îndemnat și eu, în prostia mea juvenilă, poporul, să-l aclame. Și în trecutul lui B. căuta dl Ș. puncte negre, de cari să se poată acăța, învinuind pe B., că ar fi lăudat în 1843 guvernul, că și-ar fi însușit pe nedrept manuscrise de ale lui Bărnuțiu, Laurian, Maiorescu, care formau proprietatea neamului, ș. a. în tocmai cum face și acum cu mine, răscolind prin pulberea de sicofanterii netrebnice de pe stradele Sibiiului.

De aici se vede, că atacurile ne mai pomenite ale dlui Ș. de astăzi nu se pot scuza cu bătrânețea, căci ele formează o tradiție „venerabilă“ a acestui suflet nemeșesc, putându-se mândri cu un trecut de aproape două decenii. La 1892 îl învinuia B. pe dl Ș. de „machinațiune“ și de „intrigă“ (pag. 6) într'un mod cu mult mai caticic și mai sever, decum aș fi îndrăznit sau aș îndrăzni s'o fac eu astăzi.

Un lucru însă rămâne foarte regretabil și aproape de neînțeles: cum se poate, ca această „mărită obște românească“, entuziasmată de marele Barițiu și conștientă de însemnatele servicii și jertfe, ce acesta a adus pe altarul națiunii și al „Asociațiunii transilvane“ să fie la un moment dat atât de uitucă și de inconștientă, încât la un deceniu după acele atacuri și intrigi, să ridice prin votul său, pe autorul lor în scaunul, pe care l-au ilustrat odinioară uriași ca Șaguna, Cipariu, Barițiu, Mocioni? Cum se poate una ca asta?? Iată o interesantă problemă de psihologie a mulțimei!

Cetitorul va fi curios să aile motivele, pentru cari a atacat Șuluțu pe Barițiu. E vechea și ireductibilă simpatie a cavalerului Șuluțu pentru frumoasa Ecaterina Varga, pe care înțeleptul B. n'a lăudat-o cum ar fi dorit dl Ș. De aceea s'a năpusit acesta asupra lui B., criticând în felul său, paginile dela sfârșitul volumului I. din „Părți alese“... B. motivează atacurile lui Ș. în chipul următor: „Toți compatrioții mei bătrâni, cari cunoșteau fatalitățile acelei femei, au înțeles la moment, că criticul meu lovește în mine, nu din compătimire pentru biata Catarina, ci din minia că nu poate folosi cazul ei cu rezultatul dorit în contra unui prelat mort (sc. Șaguna), în contra căruia poartă și după moartea lui o ură nestânsă, nedemnă de creștin și de om, care se știe stima pe sine însuș. Alții cu spirit mai satiric observă, că ei nu au văzut pe nimeni, ca să apuce calul de coadă spre a-l pune în ham... Numai oameni, cari caută a-nunțuri și speculații apucă să citească ziare (nu cărți) dela columna din urmă, iară la părțile cu articoli serioși nici nu se uită.

„Nu m'am temut niciodată — continuă B. — de critica obiectivă și sinceră, ci i-am fost mulțumitor, îi sunt și astăzi ori unde mă întâmpină. Din contra ori ce om iubitor de adevăr își va întoarce fața dela o critică, în care vanitatea personală, urile învechite, scopuri egoistice și pofta de răzbușare grețoasă sar în ochii cetitorului.“

Judecă acum, iubite cetitorule, eram eu în drept să afirm că polemica lui B. a fost pentru dl Ș. o lecție pipărată, sau nu eram? Găsești vreun strop de rea credință în această afirmațiune a mea, ori nu găsești?

— Cu adevărat lecție pipărată a fost aceasta, va răspunde oricine. Durere însă, că dl Șuluțu n'a voit să învețe nimic din ea, ci a ținut să repeteze la 1910 în mod cu mult mai exagerat vitejiile sale stilare, pentru cari îl flișcănisă la 1892, măestrul Barițiu peste degete, într'un mod atât de simțitor.

V.

Atâta poate ar fi de ajuns ca gustare din broșura lui Barițiu. Dar iată aceeaș minunată broșură vine să descurce nodul gordian, pe care nu l-au putut descurca „ocoșelile“ prețioase ale dlui Branisce, când acesta a cercat să deplaseze chestia Șuluțu de azi, silindu-se a-i da o importanță istorică nemeritată.

După părerea dlui Branisce rezultatul cercetărilor mele asupra lui Șaguna și a timpului său așteaptă să fie ratificat prin mulțimea documentelor, ce posedă și mai adună încă și acum dl Șuluțu. Căci, vezi Doamne ar fi cu mult mai important, ceiaș spune ori adună dl Ș. despre Șaguna, decât ceiaș am putut afla eu în cercetările mele, eu un biet muritor, care n'am de unde ști, cum a procedat Șaguna, căci n'am avut nici măcar norocul de-a trăi pe vremea lui.

O judecată mai tipic analfabetă decât aceasta, în materie de istorie, numai o singură dată am mai auzit; ținând în 16 Noembrie 1909 în comuna Galeș, lângă Săliște, o prelegere populară despre trecutul acelei comune, am vorbit de întâmplări și stări vechi de prin veacurile XIV—XVIII. La sfârșitul prelegerii unul dintre bătrînii satului mă întrebă: „De unde le știi toate ăstea domnule pătrupoape, că doară ești om tînăr, nu ești de când s'o urzit lumea?“

I-am răspuns simpaticului meu ascultător cu înțeleptele cuvinte ale lui Miron Costin: „Lăsat-a Dumnezeu iscusită oglindă minții omenești: scrisoarea, dintru care, dacă va nevoi omul, toate cele întâmplare cu multe veacuri înainte va putea ști și oblici“...

Recomand și în savanta considerațiune a dlui Branisce aceste cuvinte simple și bătrînești! Și, cât e pentru documentele, ce ar posedă dl Ș., te rog, liniștește-te, dle Branisce! Te pot asigura eu, că dl Șuluțu nu are nici măcar un document de 5 rînduri contra lui Șaguna, căci dacă ar avea, ar fi scris 500 de „răsunete“ despre el până acum.

Dar spune Șuluțu însuș, că ar fi trimis la Academie o lucrare cu excepte din Barițiu și din Cartea de aur despre anii 1863—7. (Cam în răstimpul acesta sânt înrădăcinați gărgăunii de „tradare națională“ ai dlui Ș., de care ar voi cu orice preț să-l scoată pe Șaguna vivovat, dar nu reușește cu nici un preț!). Academia se vede însă, că a știut aprecia după merit lucrarea dlui Șuluțu, lăsând-o să zacă acolo netipărită, pentru care fapt „venerabilul“ se simte totuș în drept a mă numi pe mine „ignorant“, fiindcă aș fi „spart în gol“ și nu aș cunoaște o lucrare, care n'a văzut lumina tiparului și, probabil, nu o va vedea niciodată!

De altfel chiar și din diatriba, cu care d-ta n'ai pregetat a-ți mânji coloanele falnicului „Drapel“, precum și din broșura clandestină, pe care de sigur ți-a trimis-o autorul ei în semn de mulțămintă pentru bunele d-tale sentimente și servicii, ai fi putut să te convingi, stimate dle Branisce, că „venerabilul“ nu poate dovedi nimic contra lui Șaguna, ci crede, că l-a doborât pe Șaguna înjurîndu-mă pe mine în mod atât de trivial și de păcătos.

Dacă pe d-ta tot te mai obsedează încă bănuiala de tradare, ce aruncă Șuluțu, și dacă persisti în dorința de a te lămuri din constatățile unui contemporan mai bine decât din rezultatele cărții mele, iată, dle Branisce, mă ofer să-ți stau în ajutor. De aceea voiu cita aici părerile lui Barițiu, care, ori cum, vei recunoaște și d-ta, că merită mai mult crezământ, decât toate vorbele de om năcăjit și pătimaș ale dlui Șuluțu.

Să fim deci cu luare aminte la ceeaș scrie B. la pag. 8 a broșurii sale!

„Criticul meu (adecă dl Șuluțu) ca fost iurist și judecător ar trebui să aibă atâta simț de drept și cunoștință de șș-i ai legii, ca să știe, că dânsul nu poate să fie judecător competent între fratele tată-său și între altă persoană, prin urmare, că notele sale vrăjmășești intercalate la biografia lui Șaguna pentru mine nu puteau să aibă nici o valoare, din contra ele mă făcură, ca din acea zi să trag la mare îndoială iubirea de adevăr a dlui Iosif St. Șuluțu“.

Și mai departe urmează B: „Dn. Șuluțu are urita pasiune de a pronunța și în conversațiuni private cuvântul de „trădător” asupra mitropolitului Șaguna. Las' că cu acea inculpare grea rănește pe coreligionarii aceluși prelat și produce în ei o iritațiune, care poate deveni fatală, *el însă nici nu a fost în stare să convingă pe nimeni cu probe*, cu documente de valoare juridică despre acea trădare, ce zice dînsul, că ar fi comis mitropolitul Șaguna față cu Transilvania, prin urmare vine în pericol, ca mai curînd ori mai tîrziu să fie tractat ca calomniator. Desfrînta sa poftă de răsbunare îl orbește, ca să nu vadă nici atîta, că acel prelat, pe care el îl inculpă de trădare, îndată după consumarea dualismului a fost declarat din nou de către monarhul acestui imperiu ca cel mai credincios cetățean și supus, distins și onorat cu una din decorațiunile cele mai eminente, prin urmare în nici un caz trădător.

Șaguna a vîndut țara? Cu câți florini? Cui a vîndut-o? Împăratului-rege? Casei Habsburg? Ungurilor? Și cei vreo 15 arhiduci maioreni și toți vechii consilieri intimi, oligarhii austriaci, vreo sută sau mai mulți generali, și miniștrii cu ambasadorii dela curțile europene, au căscat gurile la trădătorul Șaguna, au rămas muși ca icoanele din biserică; erau și surzi de tot, încît nici unul nu auzise nici chiar cele 500 de tunuri austriace și pe cele 600 prusiene dela Sadowa și Königgrätz; nici energioasa intervențiune a împăratului Napoleon III prin miniștrii săi la regele Wilhelm, ca acesta să nu insiste pentru destrămarea monarhiei austriace, nici furiile Kossuthianilor n'au cumpănit nimic asupra inimei celei sfîșiate a împăratului Francisc Iosif; singur cuvîntul lui Șaguna a avut aceea putere magică, prin care s'a consumat cassarea autonomiei acestei țări.

După cele înșirate pînă aci, întreb încă odată: fost-am eu de recredință când am afirmat, că B. a administrat prin broșura sa, lui Șuluțu o „lecție pipărată”?

(Un articol final urmează.)

Liga din Craiova și vărsarea de sânge dela Galați.

— O întrunire de protestare. —

Craiova, 2 Ianuarie n. 1911.

Eri Duminecă, a avut loc, în sala Cercului Cultural, o mare întrunire de protestare organizată de „Liga Culturală” secția Craiova împotriva brutalităților jandarmăriei ungurești și, în special, împotriva recente vărsări de sânge dela Galați.

Intrunirea s'a deschis la orele 3 sub președinția domnului N. P. Romanescu și G. Mil-Demetrescu secretar.

D. Romanescu dă cuvîntul dlui general Drăgoescu. Vorbitorul arată împrejurări în cari s'au făcut alegețile dela Galați (Făgăraș) și relatează faptele, cari au precedat alegerea de primar și împușcarea de către jandarmi a alegătorilor români; numește țaranii uciși și răniți și spune, că adevărații dușmani ai Românilor de peste munți sînt Evreii unguriți cari dețin astăzi totul în Ungaria și sînt chiar puternicii ei.

D. general Drăgoescu propune ca să se trimită de Liga Culturală un ajutor bănesc, orfanilor rămași pe urma victimeilor jandarmilor unguri. D-sa e de părere, că în urma acestor odioase fapte orice împăcare cu Maghiarii, devine imposibilă.

După domnul Drăgoescu, vorbește domnul Romanescu, care explică pentru ce s'a convocat această întrunire și citește cele scrise de ziarul unguresc „Világ” cu privire la crimele comise la Galați.

Preotul Lungulescu spune că protestările de natură patonică, ca cea de astăzi, nu sînt suficiente; trebuie să ieșim, zice S. Sa, din rezerva pe care am păstrat-o pînă acum — să începem o acțiune mai eficace. Să se provoace guvernul nostru, pentru a interveni pe lângă guvernul ungar, ca să nu se mai întîmple asemenea fapte criminale, căci atunci trebuie să procedăm și noi tot astfel față de Ungurii ce trăiesc în România.

Di general Marcu e de părere, ca membrii Ligei să contribuie personal pentru ajutorarea minorilor rămași pe urma morților dela Galați.

D. Tomescu zice că protestarea noastră constă în îndeplinirea datoriei noastre naționale; înainte de a protesta contra Evreilor din Ungaria, ar trebui să facem același lucru împotriva acestui element, aflat în mijlocul nostru, în orașul nostru, — element care ne-a pervertit sentimentul și ne-a amorțit conștiința națională.

Di profesor Anastase Georgescu, membru în comitet, arată că ce se petrece peste munți, nu e surprinzător; Ungurii fac ceea ce fac de mult, precum facem și noi protestări și altceva nimic. Dsa e de părere că la fapte, trebuie să se răspundă cu fapte.

Lecțiuni de logică, nu putem să dăm noi Ungurilor, — altceva trebuie. Ceea ce săvârșesc acum la Galați, pot să reediteze peste cîtva timp, în alte localități românești. Propunerea părintelui Lungulescu, nu se poate admite. Liga nu are puterea, să rupă relațiunile de Stat la Stat, putem face însă altceva, rupînd relațiunile dintre ei și noi.

Am putea să boicotăm pe toți comercianții și industriașii unguri, nemai cumpărînd și comandînd nimic din Ungaria. Să începem de exemplu cu mașinile agricole ce se importă mai cu deosebire de acolo. Doamnele din societatea românească, să nu mai cumpere de asemenea, mărfuri de proveniență maghiară sau vieneză.

D. Romanescu este și dsa de părere a se propaga boicotarea mărfurilor Austro-Ungare, însă de fiecare membru al Ligei, în mod individual.

D. Petre Georgescu, avocat propune ca membrii Ligei să aibe câte două liste: una pentru a aduna fiecare, suma, ce va putea să strîngă, și o altă listă pentru a face noi aderenți.

D. M. Strajan, vorbește de societatea transcarpatină „Transilvania”, care ființează de 50 de ani, numai cu 2000 de membri și propune Ligei culturale să se aboneze la publicațiunile lunare ale „Asociației Transilvane” pe cari apoi să le împartă la preoții și învățătorii noștri din Dolj. Aceasta în vederea desăvîrșirii unității culturale.

D. Romanescu, conchide că cine vrea să se înscrie acum, cu sumele ce dorește să dea, să se înscrie, iar cine vrea să ia liste, să-și adreseze cererea la comitet. Dsa roagă ca să se facă cât mai multă propagandă, pentru a trage un număr mai mare de membrii.

Di secretar Mil-Demetrescu, dă citire următoarelor moțiuni de protestare:

Moțiuni de Protestare.

Membrii Ligei Culturale secția Craiova și cetățenii Craioveni, întruniți astăzi 19 Decembrie 1910, în sala Cercului Cultural, spre a protesta în contra crimelor recente săvîrșite de administrația maghiară împotriva fraților noștri din Transilvania, și în special a nelegiuirilor omoruri săvîrșite de către jandarmi unguri, în cursul acestei luni, asupra alegătorilor români din satul Galați (comitatul Făgărașului), cu ocazia alegerii de primar în acel sat;

Ascultînd cuvîntările și explicațiunile date de către membrii adunării asupra acestui fapt barbar, săvîrșit de administrația unui popor, ce se pretinde civilizată și trăiește în secolul XX în Europa.

Reamintindu-și că nu mai mult de cît în cursul unei luni trecut, aceiași administrație maghiară, barbară și fără simț de umanitate, a comis cele mai nelegiuite crime și a săvîrșit cele mai necalificate urgii în alegerile generale de deputați, omorînd și alegători români, numai și numai pentru a nu se alege deputați români și a se înăbuși, astfel, conștiința și limba națională, —

Indignați de aceste crime și nelegiuiri, de aceste acte de barbarie și de cruzime, — protestează în

întea lumii întregi civilizate și a oricărei conștiințe luminate în contra actelor de desăvîrșita sălbăticie, de care administrația maghiară s'a făcut vinovată față de poporul român, ce din nenorocire se află sub dominația maghiară.

Păstrînd o pioasă amintire celor căzuți pentru cauza națională, trimitem în același timp martirilor acestel sfinte cauze luptătorilor gălățeni, expresiunea celor mai frumoase sentimente de recunoștință, pentru statornicia în lupta dreaptă ce duc, spre a-și valorifica drepturile lor politice și a-și afirma sufletul și conștiința lor națională.

D. Mil Demetrescu mai citește apoi două scrisori, trimise mitropolitului român de peste munți M. Hall și Meșianu.

După aceasta, domnii membrii trec și se înscriseră la secretariat cu sumele ce benevoiesc să dea. D. general Drăgoescu deschide subscripția cu o sută lei.

Subscripția nu s'a încheiat încă.

AVIZ.

„Tribuna” e în pragul anului al XV-lea de existență. Mulțumită spiritului de jertfă al unor buni Români și mulțumită sprijinului, tot mai îmbucurător al publicului nostru cititor de pretutindeni, „Tribuna” a ajuns să fie un organ românesc în jurul căruia s'au grupat toate elementele dornice de o mai intensă și mai aprigă luptă națională.

Cei ce își vor da osteneala să răsfoiască colecțiile ziarului nostru, vor găsi în filele îngălbenite atîta dor de propășire, atîtea glasuri cari chiamă la muncă, atîtea pîrle de jertfă, ca în puține alte ziare.

„Tribuna” și-a plătit scump existența ei de azi. Muncind pentru luminarea poporului și luptînd pentru drepturile neamului românesc, mulți și-au jertfit aici tinerețile, iluziile, chiar viața, — fără a descuraja însă pe urmașii lor de a merge înainte pe calea indicată de marile interese ale neamului românesc, cum nici nenumăratele procese de presă, cu osînde grele de închisoare și amenzi de bani aproape insuportabile, nu ni-au împiedecat și nu ne vor împiedeca nici pe viitor să ne facem datoria de Români adevărați.

„Tribuna” va rămînea întotdeauna organ românesc intransigent, apărător statornic al programului nostru național.

În ce privește organizația din viitor a ziarului nostru, putem anunța publicului nostru cititor că în afară de toți colaboratorii noștri permanenți din trecut, am reușit să câștigăm și colaborarea altor publiciști de seamă dela noi și din regatul român.

Anunțăm în același timp că cu anul nou atît „Tribuna” cît și „Tribuna Poporului” se vor tipări cu litere nouă.

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Rét din Marosvásárhely, (Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte exuedăm franco în orice parte a Ardealului. — Atelier de primul rang — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

Prețul abonamentului va fi pentru »Tribuna«

1 an 28 cor. (România 40 cor.)

6 luni 14 » (» 20 »)

iar pentru »Tribuna Poporului«

1 an 4 cor.

6 luni 2 »

Red. și Adm. ziarelor

»Tribuna« și »Tribuna Poporului«.

In jurul „Tribunei“.

Sub titlul acesta »Revista Democrației Române« din București, al cărei director este deputatul Gh. Diamand, un talentat scriitor politic, publică următorul articol:

Ziarele din capitală au înregistrat zilele acestea difente vești, nu tocmai clare, referitoare la un conflict dintre ziarul naționalist »Tribuna« din Arad și conducerea oficială politică a Românilor din Ungaria. În aceste știri s'au strecurat mai multe exagerări și în răspândirea lor au avut un rol simțitor diverse pasiuni, de ordin local și personal. Este bine deci, să se precizeze câteva amănunte, cari să înlăture orice nedumerire și să reducă întregul conflict la justele lui proporții.

Ziarul »Tribuna«, — întemeiat acum patruzeci de ani, la Arad, având ca redactor pe regretatul I. Russu Șirianu, iar ca proprietari pe câțiva din cei mai de seamă fruntași români, în frunte cu dl Nicolae Oncu, fost deputat naționalist, — a fost o serie de ani singurul organ politic răspândit, care a apărat, în orice clipă și cu cea mai deplină energie, cauza românească în Ungaria. Intransigența ei i-a adus continue pedepse în temniță și bani, din partea procurorilor, dar i-a creat repede și meritata popularitate și încrederea neamului, mai cu seamă după ce agitase cu atâta succes pentru eșirea din pasivitate și pentru reluarea activității parlamentare. Îmbunătățindu și mereu condițiile de apariție, primenindu și forțele redacționale, căutând să ia o înfățișare, tot mai corespunzătoare cu exigențele intelectuale mai înaintate, »Tribuna« a ajuns să fie o podoabă a presei noastre și o forță considerată și temută.

Voloarea ei, pentru viața publică a Românilor din Ungaria s'a văzut îndeosebi, când comitetul partidului național român, s'a hotărât a-și înființa un ziar propriu, un organ oficial al său, cum a fost »Lupta«. Cu toate marile sacrificii bănești ce s'au făcut, acel ziar n'a putut să prindă. Neîndemânări în conducerea lui, l-au coborât din treaptă în treaptă, până a ajuns în situația recentă, de a fi bolcotat de întreg tinerime română. Autoritatea »Tribunei«, în fața unui organ ajuns atât de jos, era deci firească.

Aici începe conflictul. »Tribuna«, ca organ independent, luminător și sprijinitor al trebilor publice, când, ele se conduceau spre mulțumirea tuturor, dar făcându și pururea rezerve, când se părea că la cârmă se fac greșeli, a denunțat cazul »Luptei«, ca un caz de slăbiciune în conducere. Și, odată critica pornită, polemica încinsă dintr-o parte și cealaltă, neapărat, s'au înmulțit motivele aduse în discuție.

»Tribuna«, în coloanele căreia scriu mai ales elementele cele mai tinere și cele mai entuziaste, a început să dea la iveală o vădită nemulțumire împotriva încetinelii politice a oficialității și să pretindă o primenire în conducerea trebilor politice naționale.

Ca principiu cine s'ar putea supăra pe »Tribuna« pentru că își exercită, la un moment dat dreptul ei de a fi nemulțumită și de a propune schimbări, cari nu atingeau într-un nimic programul partidului, ei voiau numai să dea mișcării o intensitate mai mare! Căci, din întâmplare, numai era secret pentru nici un Român, că la conducerea partidului lucrurile nu merg strună! Și cine, dacă nu ziarul cel mai intransigent, e a chemat să solicite o organizare mai tare și o mișcare mai vie a forțelor?

Manifestările spre reorganizare și spre primenire, propovădite de »Tribuna«, au atins susceptibilități în toate părțile. S'au deșteptat urile vechi și s'au adăus altele nouă. S'au mistificat intențiile cele mai curate din criticile politice ale acestui ziar. S'au pus la cale acte de răzbunare personală, cum a fost calomniile d'întîi A. C. Popovici, care susținuse calomniile și enormitatea că la mijloc o nouă »trădare«. Comitetul național, însuși, ia o atitudine contra »Tribunei«, căutând în schimb, ca un ecou la cele scrise în acel ziar, să se reorganizeze și să facă o nouă încordare de forțe, pentru a rețua planurile înființării unui nou ziar, pus acesta d'adepț în coastele »Tribunei«. cu vădită pornire de a i submina terenul de acțiune.

Aceasta este astăzi faza conflictului.

Ceiace s'a putut vedea în cursul celor câteva luni de discuție și mai cu seamă în goana aceasta pasionată și în țesătura întreagă de intrigi împotriva »Tribunei«, este tendința vinovată de a discredita acest organ meritos și a-i reduce influența asupra publicului cetitor, sub diferite pretexte.

Sântem absolut convinși, că nimic din bănuielile aruncate, în toiul supărărilor, împotriva »Tribunei« nu o va împiedeca să-și urmeze calea cea dreaptă, pe care a parcurs o în cei patruzeci de ani laborioși. Trecutul ei, bărbații merituosi cari o susțin, idealurile calde pentru cari luptă, îndeamnă și dojeneste, sânt c-a mai categorică desmintire a atâtor tendențioase știri ce s'au răspândit de neamici în jurul ei.

O operă de distrugere și de dărîmarea nici un Român cu bune sentimente naționale nu poate încuviința. Hărțuiri și răzbunări își au și ele marginile lor. Ceiace a săvârșit până acum »Tribuna«, cu atâtea mari sacrificii, cetatea ei culturală ce a înălțat la Arad, tipografia cea frumoasă, ziarele, librăria și redacția, sânt opere de cari trebuie să ne bucurăm și să ne păzim a contrăbui la stricarea lor, numai din pricina, așa zicând, a unui conflict în familie.

»Tineri și Bătrâni«.

Sub titlul acest, dl Dr. Petru Șpan, profesor la pedagogiu din Sibiu, publică în »Tel. român« un articol în care se ocupă cu această chestie care dominează de câțiva vreme discuțiile noastre publice și particulare.

Extragem din articolul acesta următoarele constatări.

»Este ori nu îndreptățită pășirea tinerimei pe arena publică a luptelor politice? Și dacă da, atunci cari sânt limitele până la cari se poate

extinde amestecul ei? Aceste sânt cele două întrebări, ce trebuie să și le pui fiecare gânditor în fața frământărilor social politice, ce se pot observa în viața noastră publică din această patrie.

Fenomenul acesta de psihologie etnică nu e ceva nou, și nici că e ceva neatural, căci îl înțelegem în trecutul și prezentul popoarelor foare- adese ori. Și nici că are să ne înspăimânteze prin apariția sa, producând desneajdure în păturile poporului nostru. El e de natură înspăimântătoare numai în fața oamenilor mici de spirit și înguști la judecată, iar pentru cei cu spirit și vederi largi nu poate decât să i înveselească. Și aceasta pe motivul, că ori unde se ivese, este presemnul unui dor de luptă, ce duce către realizarea tendințelor și scopurilor noastre politice culturale. De obicei își face apariția atunci, când viața unui popor a ajuns la un fel de stagnare, ori cel puțin la un fel de tardivitate.

În mulțimea ce constituie masele unui popor se află mulți tineri cari din firea lor sânt mai grabnici, mai sprinteni și ar dori să ducă și pe cei mai târzii cu ei în luptă mai febrilă, mai înțelegătoare, mai nervoasă. Li-e prea mult să aștepte vreme îndelungată, până ce se va gândi și resgândi cutare de dat de a și măsura tot pasul cu cumpăna centesimală.

Și cine oare le-ar putea băga acestora de vină, că se sbuciumă să urnească carul politicii noastre, care pare a fi ici-colea înglodat în nămolul nepăsării și indiferențelor condamnabile, în luptele de existență politică, cum sânt cele ale noastre din această patrie? Cel ce cunoaște bine trecutul de veacuri al acestui neam, veșnic ne băgat în seamă și veșnic bun numai de exploatat, cel ce cât de puțin e inițiat în forțele ce se desvoaltă în jur de noi spre a face să se perezenească această stare de veacuri, nu prea are răgaz de a se scărpină mult în cap, căci vremea trece. Pentru atare gânditor orice clipă trecută în nelucrare este o pierdere în noianul veșniciei, ce nu se mai poate repara nici când.

Și cine oare ar putea trage la îndoială faptul istoric, cum de multe ori am pierdut în cursul vremii prilejuri prietnice emancipării politice culturale, numai din cauza unui spirit de hotărîre tardiv? Să ne împrăștiăm numai fapte istorice dela era libertății patruzeci optistă încoace, și ne vom convinge de adevărul aserțiunii noastre. Nu le vom invoca, căci ele sânt cunoscute pentru ceice se îndeletnesc cu probleme social politice. Nu le vom insera, căci nu voim să ne scoborim dela înălțimea unei discuții academice și să ne pierdem în măruntășuri.

Acum dacă așa este, atunci de ce să fie sîrlicios amestecul tinerimei în rezolvarea de probleme cardinale din viața noastră publică? De ce să i strigăm un »veto«, când își lese din fire și ne împintenează la lucră?

Doară este un adevăr etern faptul, că progresul pe terenul științelor și artelor are să se mulțamească unei veșnice prefaceri a ideilor vechi prin cele nouă. În viața popoarelor, ca și în a înșilor, orice înaintare culturală, politică, socială se poate îndeplini numai prin adăugarea de idei nouă la cele vechi. Iar acasă adăugare nu se întâmplă fără oarecare sguduire și chiar luptă între cele două curente! Ideile nouă intră în conștiința prietnică simultan și produc o perturbare în vechiul culcuș. Le trebuie timp până e stabilită loc în acest culcuș, căci stăpânitoarele cele vechi nu le îngăduie loc fără nici o împotrivire. În astfel de situație o ciocnire este inevitabilă. Liniste se produce numai după o frecare și clăirea. Și anume, numai după ce ideile nouă prin intensitatea lor birue pe cele vechi și le scot din culcușul lor, făcându și ele aici casă și masă. Se poate întâmpla și cazul, că ideile nouă să și găsească alte idei înrudite între cele ce constituie conștiința omenească. Aceste natural dau mână de ajutor novelor soațe și atunci biruința e mai lesnicioasă.

Enchilbrul sufletesc se stabilește mai ușor și mai repede, fără sdruncnări și revolte psihice mai marcante. Numai așa este cu puțință îmbogățirea avuții noastre sufletesc prin o vecinică

Atelier artistic pentru fotografii

E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

premerire și adăugare la conținutul vieții noastre psihice. Acest proces de învațare spirituală ni l indică experiența de toate zilele și îl verifică știința psihologiei individuale...

In consecință nu vom greși dacă zicem, cumcă izbucnirea conflictului între tineri și bătrâni din timpul mai din urmă e ceva firesc. Totodată nu vom putea susține, că acest conflict s'ar fi avut da fără oarecari lupte între ceace este vechiu și ceace vine nou...

Scrisori din Paris.

Noaptea de Crăciun în Montmartre: Un cor bisericesc de-o mie de inși. — Moartea fiului lui Paul Verlaine: O familie fără noroc. — Din escroc... compozitor de geniu. — Instiințările de divorț. — Parisul port de mare: pentru și'n contra proiectului.

Paris, 31 Decembrie 1910.

In noaptea ajunului de Crăciun. Miezul nopții. Cele din urmă dangăte de clopot răsuna drăsupra Parisului beat de lumină și de mișcare. Pe străzile lodesate de lume, sgomot și chiote. Fere-trie caselor sânt toate luminate și privesc în noapte ca mi de ochi scilpitori.

In Montmartre un furnicar de oameni. O ceată de vre o câteva sute de inși, toți tineri, vroști se oprește în fața unei vechi catedre de piatră. Răsete răsună în văzduh. Tineri artiști, pictori, sculptori, modele, vânzătorii de ziare, mîdine se revarsă în valuri pestuțe în curtea bisericii. Dar biserica e pînă, plină și nu e chip de intrat. Tinerul nepăsător țipa, u la, răcneste, vrea să intre cu orice chip. Bietul gardian dela porțile lăcașului e împins, strivit, clatinat. Ca un mormur lin, sunetele de orgă răzbat afară: în biserică se cântă liturgia de miezul nopții...

Strigătele, chiotele nu se contenesc. Cățiva acceptivici, socialisti poate, înfonează „Internatio-nal” după câteva minute. Sgomot și par'ă, dar ceata se înmuș și ieșirul bisericii o mare de cântate. Un picior cu plotele lungi cațere pînă aproape de ușa bisericii. Aoleacă ure hea să prinză svoul imnurilor de Crăciun. Apoi te șopteste și el înceișor, cu ochii pierduți în gol, cu buzele solemne. Ce nu i amintesc cântecule sfinte? Copilăria lui ploasă, simțeminte de evlavie de mult pierdute în potopul Parisului, ochi blânzi ai mamei lui poate... Ascultă mai cu atențiune și cântă cu o voce puternică de bariton, cântecule de Crăciun însoțind biserica toată în ploasa melodie...

Cel de lângă dânsul îngână și el fără de voie, apoi din ce în ce mai puternic imnul cuvios. Și cântecul se lățește, se lățește de tot, se prinde de toate gurile, întră în toate urechile. Toată lumea cântă cu evlavie: și artiști și mîdnete, și vânzătorii de ziare și vagabonzi făă rost ce formau acum câteva clipe o ceată așa de fioroasă... Ni-meni nu-și mai bate joc; cu toți cântă frumos. Și cântecul de Crăciun, rostit de mi de gură, își la zborul în noaptea adâncă, filfă de asupra bisericii, se urcă spre cerul întunecat ca mi de păsări solemne ce ar scutura din aripi, lăsând să cadă note mistice de asupra Parisului luminat și sgomotos.

„Și faptul a avut loc, așa cum vi-l povestesc, mai frumos, mai solemn, mai dulce decât vi-l povestesc. Și, ochii mei înlăcrimați de emoțiune, au privit la sutele de fețe ude de lacrimi, pe cari florai aducerii aminte a copilăriei le pălea și le sfîștea par'că... »E miezul nopții, creștin! — n'am să aud nici odată imnul acesta fara o adâncă tulburare...

Sena din jurul catedralei din Montmartre îmi pare o poveste din biblie. S'au una dia misticele născociri ale lui Tolstol.

Gazetele pariziane de azi aduc știrea că un anume Georg-s Verlaine, impiegat „subalter-nal” la drumul de fier metropolitan (care circula sub Paris) a fost găsit mort la postul său din pricina unei ong-stioni. Defunctul era om simolu și conștincios, modest funcționar, personalitate ștearsă și obscură...

Și când te gîndești că bietul mort poartă, unul din numele cele mai celeb e din lume, că tatăl său, Paul Verlaine, e unul din prinții poeziei franceze! Sărmanul Verlaine! cu tot geniul său, a dus o viață nenorocită, tocindu-și coarele pe masele cafenelelor celor mai suspecie, odih-nindu-și trupul bolnav prin paturile îndotoase de spitaluri... I tot la spital a murit, dotosul cântăreț El n'a lăvat fiului său nici o altă avere de at un nume glorios care, dupăcum vedem n'a adus multă fericire nefunctului impiegat „subal-ter-nal” metropolitanului!

Cel cari susțin că nu există o fatalitate împia-cabilă și oarbă nu știu ce soun. Priviți un mo-ment la soarta blestemată ce apasa asupra fami-liei Verlaine. Tatăl, un poet de geniu, unul din cei mai sinceri și inspirati cântăreți al omenirei, a murit în mizerie. Să admitem că faptul nu tre-buie să ne mire, că genile au de obicei un des-tin crud... Dar de ce fiul marelui om, moare și el ca un nenorocit, sărac și miserabil? De ce?... Când vedem că fiul lui Rostand calcă numai pe roze grație gloriei tatălui său?... Și fiul lui Ro-stand n'are personal nici un merit — ba îl op-siște chiar modestia bietului George Verlaine...

Nu mă pot gîndi fără o strângere de inimă la modestul funcționar găsit mort de congestiune într-una din cablole luminate cu electricitate ale drumului de fier subpământean — și nu mă pot opri de a nu spune cu jate că soarta e de multe ori nedreaptă!

Și fiindcă e vorba de soartă să mărturisim că aceia a artiștilor e de cele mai multe ori bizeră. Artistul nu i totdeauna de ajuns să aibă talent ca să se facă cunoscute; el are nevoie de înpre-jurări fericite care să l scoată la lumină. Convin-gerea a ceata a căpatat o de sigur și numiul Daulby, compozitor de meserie și escroc de o-razie. Daulby a dat loc la un proces celebru care nu s'a sfârșit încă și care interesează foarte mult optela publică franceză...

Crîma lui Daulby nu e enormă, după cum pu-țeti judeca. A est om e atins de grandomnie înofensivă, care l a făcut să și dea titlul de con-tele Daulby și să trea a drept un perfect genle-man. Apucături de genle om le are dânsul, și o inimă generoasă, și ce e mai mult, un delios talent de compozitor. Dar nimeni pînă acum nu l a recunoscut talentul. A trebuit ca Daulby să vindă unei americane arhimilionare câteva ta-blouri pe cari dânsul susținea că sânt de Tian, Halbein, Van Dyk, pe prețul de 80000 lei — a mai trebuit ca el să fie încurpat de escroherie și adus în fața tribunalului, pentru ca critici mu-zicali dintre cei mai distinși să-i cerceteze com-pozițiile și să și spună cuvântul.

Și acești critici de seamă au adus surprinză toarea părere că Daulby are aproape geniu, că e unul din cei mai eminenti compozitori din Franța. Numele lui pînă ieri necunoscut se încunurează azi de glorie și de... interes. Căci nu trebuie uitat că artistul e inculpat de escroherie. Parizienii nădăduesc în-ă că el va fi achitat. Și n'ar fi dreaptă oare achitarea lui, când greșala li earăt de ușoară în comparație cu acea a tânărului din lumea mare care și a ucis mama cu revolverul pentru că s'a măritat a doua oară și care și a fost condamnat acum o săptămână la zece ani de temniță?...

Un redactor al lui *Matin* publică în marele ziar un articol în care propune jumătate în giu-mă, jumătate în serios, ca să se introducă obi-celul ca și și care divorțază să l înștințeze pe prietenii și cunoscuții lor de acest eveniment.

Ideia nu e rea, mai ales pentru timpul de față când divorțurile se înmulțesc în toate părțile lu-mei. Se trimt doar înștințări cu prilejul logodnei, a căsătoriilor, a nașterilor — de ce nu s'ar trim-te și cu ocazia divorțurilor? S'ar evita astfel o mulțime de confuziuni penibile.

Intr'adevăr nu e plăcut lucru să te întâlnești cu un cunoscut și să l întrebi cu gentileț: — »Ce vă face soția? — Când el e divorțat de dânsa. Tot atât de neplăcut le e și doamnelor rînd le întrebi ce le face bărbatul de care s'au despărțit de mult. Le amintești cu un cuvânt scena desagregabilă și te întristezi sau le poso-morești. De aceea n'ar fi rău să se introducă înștințările de divorț...

E vorba ca Parisul să fie transformat în port de mare. Ideia e veche, ea a fost reluată și pă-răsită în cel de pe vremea Imperiului al doilea, dar a um pare a avea șanse de reușită. S'ar necesi-ta desigur lucrări uriașe, cari grație utilajurilor moderne s'ar efectua cu repezițiune...

Inchilpuți-vă marele oraș în care s'ar săpa ba-zinuri uriașe, dând adăpost transatlanticilor și cuirasitelor din toate țările și de toate formele. Ce privești marea s'ar crea între Argenteuil și Saint Denis unde s'ar clădi portul! Aceasta ar fi origina unor desvoltări neașteptate pentru ce-lă capitală care ar deveni, între mare și Eu-ropa centrală, un imens antrepozit plin de viață și mișcare. Comerțul s'ar îndoi, lucrătorii ar avea todeauna de lucru, scumpetea vieții s'ar mic-sora dată fiind ușurinta aprovizionării. Parisul în acest caz, n'ar fi numai capitala plăcerilor, ci și aceia a muncii, ca Londra sau Man hester. Marina comercială a Franței ar renaște glorioasă și navele de războiu franceze ar găsi, în sfârșit, departe de stînci și de vânturile contrarii, un adăpost în contra catastrofelor...

Sânt însă și argumente înmotriva transformării Parisului în port de mare. Orașul artelor, a ele-ganțelor și a ideilor nu trebuie să caute a de-veni orașul comerțului și al băncii. Mai demult Roma desoretula Carthagina și Athena privea Pireul cu dispreț. O ca orala când a rămas continentală, rămâne în acelaș timp aristocratică. Parisul port de mare ar fi năvălit de marinari și de aventu-rieri, s'ar infecta de holera și de ciumă pe cari le aduc de cele mai multe ori corabii cu pânză.

Parisul, raful streinilor, ar deveni locul de în-tâlnire al suspecțiilor exotice și al proxenetilor. Oamenii distinși s'ar îndepărta; ei se vor duce la Viena sau la Moscova ca să caute un refugiu în contra maladiilor și a crimei. Și ce urât ar fi să se instaleze negrele dispozite de căbuni pe admirabilele și înfioratele maluri ale Senei.

Apoi, îmbogățind prea tare Parisul, nu înseamnă a despoia orașe ca Cherbourg, Havre, Rouen de o parte din prosperitatea lor, nu înseamnă aceasta a accentua mișcarea centralizatoare așa de regretabilă și care tinde a hipertrofia centrul și a paraliza extremitățile unei țări?...

Apoi cum vedeți, iubiți cititori, argumentele pentru și contra proiectului de a transforma cel mai frumos oraș din lume în port de mare nu înșesc. Pentru mine, cele de al doilea sânt co-vârșitoare. Și apoi, pentru cine cunoaște Parisul, nimic n'ar îndreptăți schimbarea lui ori cum ar fi... Așa cum este, el face delicia și încântarea omenirei întregi.

C. R. B.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, **Mátyás király-tér 15.**
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de ciasornice și giuvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ il continui eu.

Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint veri-tabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

Din străinătate.

Situația în Portugalia. Guvernul portughez desminte știrile date de ziare, că în Portugalia s'ar pregăti o nouă revoluție. »In tara întreagă domnește cea mai completă liniște. Sânt povești știrile ziarelor și provin din speculațiuni băneșii» — zice într'o telegramă trimisă ziarului »Daily Express» din Londra ministrul președinte Teofilo Braga.

O desmintire și mai laconică a dat ministrul de interne Almeida: »To ul e minciună». Intrebat fiind și eroul revoluției Machado das Santos asupra situației din Portugalia a răspuns, că nu s turburări și nici nu vor fi.

Toate aceste desmintiri poartă însă pecetea oficialității. Din alte părți se afirmă tocmai contrarul anume, că în Portugalia se așteaptă zi de zi izbucnirea nemulțămirii față de guvern.

Chestia școlii dela Turtucala în Camera bulgară. Din Sofia se anunță: Într'o ședință recentă a Sobraniei, deputatul poporanist Mirski, a întrebat pe ministrul instrucțiunii, cari au fost motivele închiderii școlii românești din Turtucala.

Ministrul Molof a răspuns, că legile țării cer aceasta și că școlile trebuie să se conformeze lor. Școala a mai fost închisă, a spus ministrul, pe când portofoliul instrucțiunii era ținut de Dr. Iv. Șșmanof. Conducătorii școlii din Turtucala nu se conformau dispozițiilor școlare. Tot de aceea cultivau spiritul de dușmănie națională și șovinismul. Limba bulgară nu era obligatorie în școală, iar profesorii învățau pe copii că țara lor, Petru, Kaloeanu, etc., erau români.

»Eu prețesc foarte mult legăturile de prietenie, cari sânt istorice între aceste două popoare dar atunci când se petrec astfel de lucruri, sânt dator să iau măsurile».

Deputatul Mirski se declară mulțumit și spune că ministrul instrucțiunii a procedat așa cum trebuia să procedeze orice ministru.

Criza ministerială în Spania. Prim-ministrul Canalejas și-a înaintat zilele trecute demisia. Regele Alfonso I-a însărcinat însă din nou cu formarea cabinetului, în care își vor menține portofoliile și unii foști miniștri. Prin această însărcinare, regele a aprobat politica bisericească, dusă de Canalejas, care acum va aduce la îndeplinire reformele sale plănuite pe terenul bisericesc.

INFORMATIUNI.

ARAD, 3 Ianuarie n. 1911.

— **Portretul Mecenatului Vasile Stroescu.** Talentatul nostru pictor, tînărul E. A. Bescu, absolvent al Academiei Artelor-frumoase din București, originar din Transilvania, a eternizat pe pânză în ulei portretul Mecenatului Vasile Stroescu. Acest tablou, lucrat în mărime naturală, este de o execuțiune ireproșabilă, de un colorit viu, natural, și de o tehnică serioasă.

Pe lângă talentul real al simpaticului pictor ce ne îndreptățește a crede într'un viitor frumos al lui, din această execuțiune se desprinde și gândul nobil ce l-a avut când din farmecul penelului a vrăjit icoana marelui Român: Vasile Stroescu!

Portretul este expus în sala de consiliu a redacției noastre.

Pictorul de ieri, Luni, se află în mijlocul nostru în Arad.

— **Impărțirea de haine pentru Crăciun în Nădlac.** Eri a avut loc în Nădlac împărțirea de haine la 87 de fete și băieți dela școlile românești din Nădlac. Ca în toți anii, comitetul parohial a votat și în acest an 800 de coroane pentru a le face o bucurie și celor lipsiți.

Această frumoasă serbare creștinească a fost prezidată de dl Dr. A. Petroviu președintele comitetului parohial. Impărțirea s'a făcut în prezența a mult popor și a întregului comitet parohial. Fapta frumoasă se laudă dela sine.

— **Familia regală română pentru săraci.** Din București ni se scrie: Vineri, 30 a. c. au început să se împartă, la Palatul Regal, ajutoarele acordate de MM. LL. Regele și Regina săracilor din Capitală.

S'au împărțit până acum ajutoare la peste 2000 de săraci.

Anul acesta s'au acordat la săraci 32 vagoane de lemne, câte 400 kgr. de făcure să man, presum și alte daruri în valoare de 30.000 lei.

Temelia păcii europene. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung» din Berlin publică un articol de revistă despre evenimentele din anul 1910 și relevă convingerea că s'a observat încă odată că tripla alianță e temelia cea mai sigură pentru interesele membrilor triplicei, precum și spre a asigura pacea generală.

Membrii triplicei au toată libertatea de a întreține relații amicale cu puterile celelalte. Germania vede cu simpatie tendințele Turciei de a se desvolta pe o nouă bază constituțională și nu a sîat un moment la îndoială spre ași confirma această simpatie când a fost vorba de a înlătura nevoile financiare urgente ale Turciei și a-i da mijloace de ași urma opera de consolidare.

— **Nou inspector de școală la Făgăraș.** Din Făgăraș ni se anunță că Szabó Elemér, inspector regesc de școală în Făgăraș, șovinist intolerant, a fost permutat în aceeași calitate în comitatul Sáros. În locul lui a fost numit Dr. Radványi Ferencz.

— **Demisia consulului român la Viena.** »Correspondența politică» din Viena anunță că Regele Carol a primit demisia a consulului general al României la Viena, dl Alfred de Lindheim, pentru motive de sănătate. A fost numit în locul lui cu data de 1 Ianuarie, dlul Hans Reitzes de Mordenwert.

Di Mișu, ministrul țării la Viena a exprimat fostului consul general mulțumirile guvernului pentru modul cum a știut să și îndeplinească datoria în timpul de 15 ani.

Regele Carol, spre a arăta marile servicii d-lui Lindheim l-a conferit »Marea cruce a ordinului Coroanei României».

— **Cununie distinsă.** Citim în »Gaz. Tr.»: Duminică la 1 Ianuarie n. 1911 la orele 3 p. m. în biserica Sf. Nicolae din Bașov s'a celebrat cununia religioasă a distinselor părinți tineri: gentila d-șoară Lutz Folkert și dl Petru Popoviciu. Ca nași au asistat d-na Elena A. Popoviciu, mama miresei și dl deputat Dr. Alexandru Vaida-Voivod. Preoții cel-branți: Dr. Vasile Siftu, Ioan Prșcu și Ioan Mrețu. Răspunsurile ceremoniale le-a cântat corul măestrului Dima, purtând fiecare coristă câte un buchet de flori naturale: garoafe albe. Spațioasa biserică, n'a încăput distinsul public asistent, mai ales dintre sreni. Festivitatea cununiei s'a cadrat în cel mai strict cerc familiar. O trăsură a mirilor, îmbrăcată în foni naturale: garoafe albe, pentru tăvăra pereche, urmată de încă patru trăsuri membrii familiei ai mirilor, socrii mici s. a. La palatul familiar din Prund s'a dat o masă festivă, iar la orele 10 seara, tânăra mireasă a plecat în călătorie de nuntă peste Egipt la Africa sudică.

— **Un nou mod de operație al pungașilor.** Poșta din Paris face cunoscut un caz nou de operație a pungașilor. Pe bulevard se tânguia un om, prost îmbrăcat, — deși era mai mare

milă de el. Pe o damă ce trecea a oprit o în loc, pângându-l-se că a pierdut o bancnotă de 20 fr., toată averea lui, și acasă li mor copiii de foame. Dama făcându-l-se milă de el, a început să o caute dar fiind cam întunec a rugat pe un domn să-i dea un chibrit. La aceasta s'a adunat lume, cam la o sută d persoane. În timpul acesta însă doi comitoli al nenorocitului operau în dragă libertate. N mai mai tã-zlu au observat cei aglomerati, că le au dispărut cui punga, cui gluvămerel. Spre no oul lor, tocmai în momentul oportun s'au ivit și doi defectivi, cari au recunoscut în persoana care se tânguia un pungaș notoric. L au deținut momentan, prinzând la timp și pe complici.

Așa se vede, că noul mod de operație nu i prea practic, căzând operatorii în cursă deja la prima încercare.

— **Scandal într'o biserică.** S'a întâmplat într'un departament din Franța. Înainte de a se începe ceremonia de înmormântare a unui tînăr, abat-le Curiot s'a urcat pe amvon și a spus celor asistenți, că mortului i-se cuv-ne numai o ceremonie de mîna a cincea, căci pe când era în viață a dat numai cincizeci de centime fondului preșesc.

După această declarație, sora mortului a protestat contra însinuării abatelui, din cecece s'a iscat un scandal nemai poment.

Publicul, scârbit de purtarea abatelui, s'a îndepărtat din biserică. Au mai rămas rudeniile mortului cari au ridicat cosciugul și l-au înmormântat fără altă ceremonie.

În contra abatelui s'a făcut denunț la episcop, care a promis o pec abatelui.

— **Osândirea conjurațiilor** litia din Tokio a dat acum vrea mări peste urmele unei întinse conjurații. Mka to unu (împăratul Japoniei) C-rcetarea s'a făcut în cel mai mare secret, și s'au d ținut mai mult de est uzeci de conspirații. Autorul intelectual al a estei conjurații este cunoscutul scriitor Kactoku. Despre pertra țările dela tribunal nu s'a iust act în nici un ziar din Tokio, fiind interzisă orice publicare la soarta conjurațiilor.

Kactou a făcut declarații grave. A spus că conspiratorii voiau să-i omoare mai întâi pe Mikado, apoi pe toți miniștrii.

Triunaul a adus cu unanimitate sentința: toți condamnații sânt osândiți la moarte.

— **Răsbunarea logodnicei părăsite.** Un tînăr comerciant bogat, Carol Twynn din Cumberland Maryland a voit să-și ia adio dela burlăcie, petrecând câteva ore vesele în familia miresei lui, cu care avea să se cunune în ziua anului nou. Această mică petrecere s'a ținut în presara cununiei. După cină tinerii s'au retras într'o cameră vecină. Au stat acolo timp mult, dar părinților fetei părăndu li-se cam lungă așteptarea, au intrat în cameră, unde se aflau tinerii, ca să i readucă iar în salon. Dar spaimă! I-au aflat pe amândoi lungiți pe podine. Au chemat imediat un medic, care însă n'a putut face altceva decât să constate moartea.

Făcându-se autopsia cadavrelor s'a aflat că moartea tinerilor logodniți a provenit din înveninare. Anume Twynn, ca să poată învinge patima fumatului, folosia nște bomboane, cari — cum s'a constatat mai apoi — au fost otrăvite prin cianură, cea mai puternică otravă. Prin sărutari, s'a înveninat și logodnica.

Ancheta deschisă de parchet a descoperit o răsbunare din partea fostei logodnice a comerciantului. Ea i a trimis bomboanele. Poliția a arestat-o.

— **Inmormântarea lui Pajakoff.** Din Sofia se anunță, că înmormântarea fostului ministru Pajakoff, care a murit între împrejurări atât de tragice, — după cum am amintit și noi — s'a făcut eri în asistența unui public enorm. Au luat parte și multe deputați uni stambuloviste din provincie. Cu puțin înaintea începerii actului înmormântării, s'a prezentat regele însoțit de adjutantul său, și a exprimat condolențe văduvei de funcționar.

— **Prințul George al Serbiei în armata franceză.** Din Belgrad se anunță, că guvernul a însărcinat pe ministrul sârbesc din Paris, să convină cu guvernul francez asupra primirii prințului George în armata franceză.

— **Conferențe literare în Sibiu.** Celim în »Tel. Rom.«: A doua conferință în țarna aceasta s'a ținut seară, Duminică, în sala Muzeului Asociației și a întrunit iarăși un public numărând compus din dame, domni și tinerime școlară. Dl. D. Nicolae Bălan, profesor la seminarul »Andreian«, și-a dezvoltat conferința despre religione creștină și cultura modernă. În partea primă a vorbirii sale a tratat în linii generale, din punct de vedere teologic, raportul dintre creștinism și progresele civilizației; a atins curenții materialist, insistând asupra puținătății multă mirilor sufletești la parizanii materialismului. În a doua parte conferința a scos legătura în față, ce a existat în trecut și va trebui să existe și în viitor, între biserică românească și cultura românească. A fost o expunere elocventă, făcută de omul deplin convins. Auditorul a răspuns cu aprobări generale. Atât la începutul, cât și la sfârșitul conferinței, corul teologilor a cântat câte o colindă: »O, ce veste minunată« și »Trei păstori«, de o melodie îndușoătoare.

— **O declarație.** Primim următoarele rânduri: Deoarece în timpul mai nou se folosesc în publicitate în mod abuziv scrisorile mele particulare ca celebre documente (vezi articolele d-lui Șuluț în »Drapelul« — Red. »Trib.«) pentru istoria noastră contemporană, care în lipsa lor ar fi lipsită și ea de orice haz, subscrierul declar: că dela 1 Ian. 1911 toate scrisorile mele particulare vor fi scrise pe pergament și vor purta sigiliul discreției. Ruperea acestui sigiliu voi considera ca desvălirea momentului meu istoric înainte de vreme și în urmăre ca o usurpare a drepturilor ce revin exclusiv — posterității. Sibiu, Dec. 1910. Haralamb Călămar, alias Ermil Borcia.

— **Ministru furat.** Ministrul irlandez, Uz. B. Z. zel, a făcut zile trecute o călătorie înspre Elveția. Între Dover și Calais a observat că doi domni bine îmbrăcați îi tot dau târcoale. Ajungând în Calais, l-au petrecut chiar și până la gară. N'a dat însă atenție deosebită acestei curteniri. În tren însă a înțeles șocitudinea necunoscuților. Voinde să și scoată portofolul, — l-a lăsat mai al de unde! îi dispăruse. Mai târziu s'a convins că și acul de cravată, în valoare de 5000 cor., a mers pe același cale. Sosind la Paris a înștiințat cazul poliției, care caută pe pungăși. Ne mai rămărându-l ministrului decât câțiva bani mărunți, — poliția l-a anticipat speșele de călătorie.

— **Bilete pentru anunțarea divorțului.** Scriitorul francez Guy Launay a venit cu o idee nouă. A propus ca să se facă asemenea bilete de cununie și bilete pentru anunțarea divorțului. Propunerea și-a motivat-o în următoarele:

Se întâmplă adeseori, că o femeie divorțată este întrebată despre bărbat. În astfel de cazuri se naște bine înțeles o situație neplăcută atât pentru cel ce întreabă, cât și pentru cel ce a fost întrebat. Și divorțul are doar aceeași însemnătate ca și nașterea, cununia sau moartea. Dacă în toate aceste cazuri se înștiințează cunoscuții, de ce nu li s'ar aduce la cunoștință și despărțirea.

Mai greu ar fi conceptul acestor bilete. Căci nu ar fi convenabil să scrii, că »x și y vă aduce la cunoștință cu bucurie oesă țiră lor«. Tot astfel nu s'ar putea scrie că »X și Y vă aduce la cunoștință cu durere despărțirea«, căci aceasta ar fi minciună. Mai potrivit ar fi felul următor: »X și Y au divorțat«. Aceste bilete — zice scriitorul — ar aduce și un folos real: avântul industriei tipografice căci divorțul azi e lucru de toate zilele.

Cele mai frumos executate daruri de Crăciun și Anul-nou: garnituri pentru îngrijirea minilor, casete pentru piepteni, garnituri de piepteni, cele mai elegante geante de mătasă și piele pentru femei, lornete, giamațane, bastoane de argint, toc de țigări și țigărele cutii decorate și jucării în asortiment bogat se capătă în prăvălia lui H e g e d ũ s G y u l a, Arad Andrásy-tér No 15.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul aceasta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincie trimite mostre din orice articli în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

x **Cele mai potrivite cadouri de Crăciun și Anul-nou** în asortiment bogat din cauza lipsei de spațiu se vînd cu prețuri foarte ieftine. Mare și bogat asortiment de sticlării moderne și frumoase, porțelan obiecte de lux și cadre Fischer Mór, Andrásy tér 20. Palatul Fischer. Telefon pentru comitat 9 oraș Nr. 568.

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciu conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochișoare, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Cronica socială și artistică

Teatru în Bucium Șasa. »Reunirea tinerilor români din Bucium Șasa« invită la reprezentația teatrală »Ni o lae Vulcea«, piesă populară și »Țigănilul călător«, comedie ce va avea loc la 8 Ianuarie n. în ospătaria d-nei Maria Macavelu din B Șasa. Începutul la orele 8 seara. După teatru — danț.

Petrecere cu dans în Lipova. Societatea măiestrilor cojocari români din Lipova invită la petrecerea cu dans ce va avea loc la 8 Ianuarie n. în sala hotelului »Regele Ungariei« din Lipova. Începutul la orele 8 seara.

Teatru în Șard. A doua zi de Crăciun, 8 Ianuarie n., va avea loc în edificiul școlii române gr. cat. din Șard o producțiune declamatorică-teatrală organizată de elevii școlii populare. Începutul la orele 7 seara.

Matineu în B.-Comloș. Ni se trimite spre publicare: Din blânda și senina pietate ce păstrăm mecenatului comunel noastre, — lui Cristofor Schiffman, — corpul didactic gr. or. rom. din B. Comloș și anul acesta ține prin gratul școlărilor și școlărilor să preamărească memoria lui.

Duminică în 19 Decembrie a. c. (1 Ianuarie 1911) 10¹/₂ ore a. m. două sfânta liturghie și săvârșirea parastasului pentru mecenat, ținem matineu în sala de joc a »Concordiei«.

Programul: 1. Vorbire. Eleva: Veta Moga, cl. VI. 2. Cunună lă Cristofor. Eleva: Tolcea, cl. VI. 3. Bucuria Școlărilor. (tut) 4. Rugăciune. (terț) Corul băieților. 5. Rugăciune. (poezie) Eleva: Maria Boran, cl. V. 6. Desore proces. (dialog) Băieții: Lăica D-spi, cl. V. 7. Noaptea profundă. (tut) Corul fetelor. 8. Pașteleșul-nașul. Eleva: Maria Radu, cl. II. 9. Ne jucăm de-a doctorul. (dialog) Eleva: Stancu Ciolic. 10. Când pe cămouri lună. (terț) Corul fetelor. 11. Visul copilului. Eleva: Lăica Ciocac Boran Ti hot. 12. N'ai mânca c-va? Băieții: Calovean Șebesan, clasa II. 13. Păstorul. (tut-solo) Băieții: Bugariu Eremia, cl. VI. 14. Despre beție. (dialog) Băieții: Drăgescu Șebesan, cl. VI. 15. Dochi. (duet) Corul fetelor. 16. Moș Toad r. (poezie) Eleva: Filimonescu, cl. VI. 17. Tăgăbun. Eleva: Bălan, Grosșorean, Păștan, Crstin. 18. Latina gintă. (duet) Corul băieților. 19. Narodul și neguțatorul. (dialog) Băieții: Bălu-Grosșorean cl. I. 20. Pricășia (quartet) Corul fetelor. Banat-Comloș, la 17/30 Decembrie 1910. Corpul didactic.

ECONOMIE.

O nouă bancă românească în Reghin. În Reghinul-săseș (com. Mureș Turda) s'a hotărât înființarea unei noi bănci românești »Cerebul«. În ce privește necesitatea înființării acestei a doua bănci (mai există o bancă românească veche, »Mureșana«), »Oz. Trans.« primește următoarele informațiuni:

Era de mult simțită lipsa înființării acestei bănci fiind Reghinul, mai ales pentru noi Români un emporiu comercial de primul rang. Aci convine Câmpăranul cu Mureșianul și Mureșeanul și și valoroză produsele sale. Aci se întănește inteligența noastră din diverse părți, s'himbă idei și formează planul pentru viitor. Era de lipsă deci, ca să avem un centru care să ne atragă, unde se convenim cu drag și prin consensul împreună să aflăm căile cele mai salutare pentru dedarea la ordine și cruțare și pentru deșteptarea și luminarea opritului nostru popor din aceste părți.

Pentru aceasta merită toată stima și recunoștința noastră, dl inginer Florian Bogdan, care a luat inițiativa în această privință. Cumcă ideea Dumnisale a fost bună și de mult dorită se vede de acolo că în scurt timp a acuirat subscrieri în sumă de 43. cor. pentru nou înființarea bancă.

Pe 2 Martie 1911 e stabilit ultimul termen de subscriere și tot atunci se va ținea și adunarea constituantă. Sperăm că până atunci capitalul acționar va trece peste 100.000 mi cor. și banca se va putea deschide sub cele mai bune augurii pentru viitor. Cuotele sau acțiunile sânt de câte 100 cor din cari în senzul legii comerciale 30 procente se plătesc la început iar restul în 2 ani consecutivi. Taxa de înscriere este 4 cor. după acție. Cine ar dori să participe la această întreprindere salutară românească, să binevoiască a se însinua la dl inginer Florian Bogdan în Reghin (Szászrégen).

Posta Administrației.

Toma Sirca, Mănerău, cauza e, că ziarul numai la 1 Ianuarie st. v. apare.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cose

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în »
CLUJ-KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

**Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește**

Herzog Sándor

A R A D,

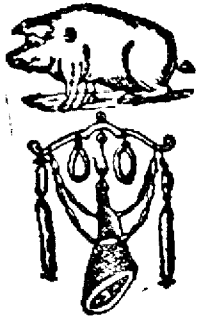
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

R. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cârnăjarie
Sibiu-Nagyseben, Reispergasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cârnați, slănină și articlii de cârnăjarie, precum carne fină (kaiserfleisch), cirnaț, slănină cu ațu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măleși și sînge etc, specialități de măleși și sîngerete, paște de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.
Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Nou! In Arad n'a mai existat încă! Nou!
In strada Forray (Palatul contelui Nádasdy) s'a deschis deja o întreprindere — prinosă americană electrică de —

Tălpuire repede

Prețurile:

Tălpuire și călcăie bărbătești numai C. 2 40
" " " femeiești " " 2 —
" " " pentru copii " " 1 60
Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

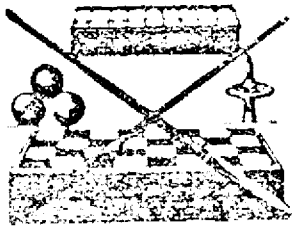
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articlii pentru fumători, ghergheturi pentru lucrul de mână etc. etc.

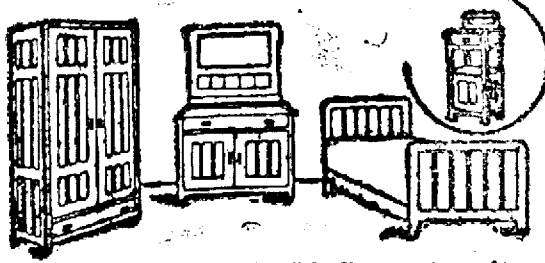

Comanda din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiecte admirabile.

PÁLSÁNDOR

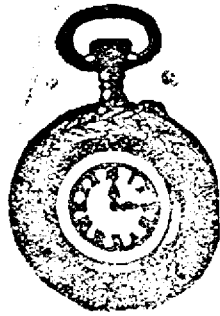
templar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește orice lucrări din acest ramă, noi și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, biourile etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

ȘLEPÁK A.

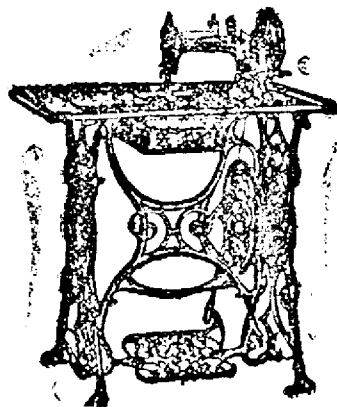
ciasornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de totfelul de orologe de buzunar, de părete, stărnitoare precum și totfelul de giuvaergicale de aur și argint. Reparări de orologe și giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

STAMM EDE SUCCESOR RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
In TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAPP de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

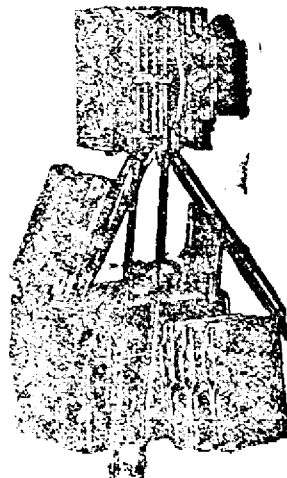
Gele mai noi Patefoane, fara schimbarea acului pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.
Prețurile la dorință trimite gratis

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat «KODAK» in Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: orologe de aur, enint, ni kel, cu penană, deșteptătoare, adăzu can e arie și de Schwarzwa d. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Imprumuturi cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermediare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Se vând

pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

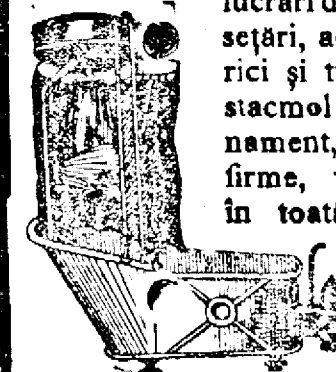
S. A. Elek & Comp.

Sáska Sándor tinich'giu

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comanda se execută prompt și cu punctualitate.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziene în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

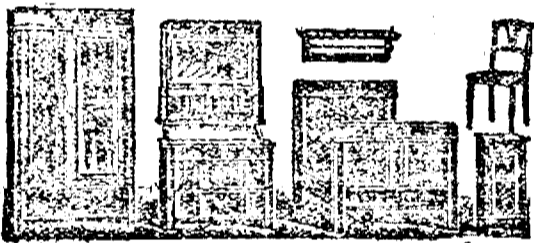
Intreprindem și executăm tot felul de lucru și reparaturi ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

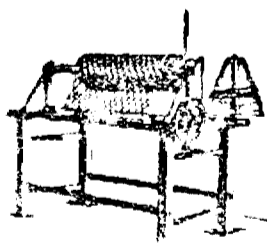

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrare în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după p'aruri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrica de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; oamenii, comunele, și guraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
— Premiat la 6 expoziții. —

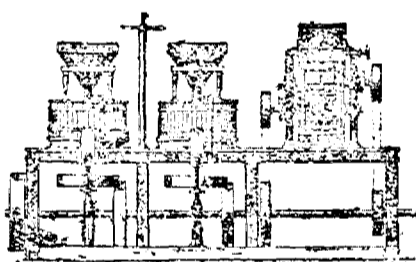

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ

1909		1910.	
5 Decembrie.		27 Noiembrie. 4 Decembrie.	
ACTIV			
133987222	95452322 Rezerva metalică Aur	120726238	171908195
539197	38535000 " Trate Aur	49608000	170334238
76277572	Argint și diverse monete		491725
33522972	Portofoliu Român și Străin		557818
11999909	") Impr. pe ef. publice	16973200	134542874
15011901	" " " " în cont cor.	14041811	139912915
3146621	Efectele Capital. Social		30214879
5999383	Efectele fondului de rezervă		31015011
708247	" " " " amortizarea imob. și material		11999862
849682	Imobile		1199986
110369855	Mobilier și Mașini de Imprimerie		14644896
35078439	Cheltuieli de Administrație		1464489
54053036	Depozite libere		3044621
481544136	" " " & provisoriu		6002088
12000000	Conturi de valori		6002088
26095066	Conturi diverse, sold		719732
4052272			902894
298269380			10989437
2237648			3101647
2113409			37766049
110369855			53170237
25506506			547709517
481544136			
PASIV			
	Capital	12000000	12000000
	Fond de rezervă	28682744	28682744
	Fondul amortizării imobilelor și material	430054	4300540
	Bilete de Bancă în circulație	36357332	37074500
	Profituri și pierderi	234154	2341543
	Dobânzi și beneficii diverse	215144	2265
	Depozite de retras	10989437	10187425
	" " " & provisoriu		
	Conturi diverse, sold	3022627	332860
		553170237	547709517

Scomptul 5%) Dobânda 5/2%

KÁLNÁI S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier în Murás-Osorhel-Marosvásárhely

Ofere

motoare cu benzin și olei brut, locomobile motoare absorbitoare de gaze. Mașini motoare cu benzin automobile pentru arat și îmbrătat. Primește tofelul de montari pentru mașini, mașini cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu aburi, precum și executarea a tofelul de aliaje de fier și metale.

montarea deplină a morilor

și reparari în branșa aceea ta.

Garanță deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

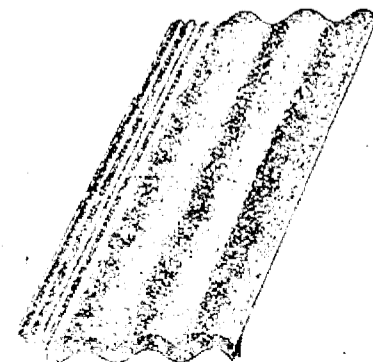
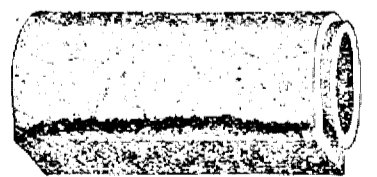
Telefon No 316.

Reiber István

— Timișoara, Gyárva'os, Uri-utca No. 32. —

Telefon No 316

antreprisă de betonare și pavare reor contantul societății de asfaltare ang. pe arții în

Primește lucrări de betonaj, pavari și tencuiri, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice evant, la comanda cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserică cele mai mari favoruri. — Prospekte de prețuri la dorință gratuit. Toate comenzile să se adreseze la firma de mai sus.

La urile de nunta cele
mai potrivite!

Un mare asortiment de articole
porțelană, maiolică, alpaca de
crădător, articoli d'argint alpaca
l'impie, tacâmuri de masă paten
ale, sticlărie pentru otelieri,
jăh-re pentru bere și vin, in
dr-re de coase. Arzătoare
Wolfram cu 70% econ. m. s. r.
Comandele din provincie se
execută prompt și conștinuos

HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
pravalie de sticlărie și porțelan
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotograful Naschitz.)
Telefon Interurban No 224. —

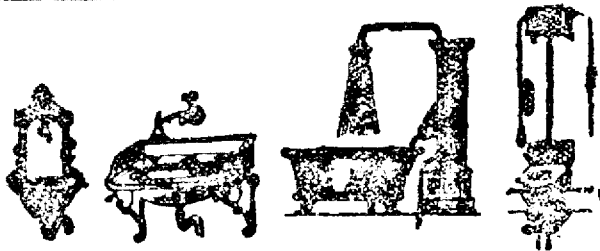
**Inele de aur
dela 5 cor.**

Ceasornice dela 4 c. in sus
se pot căpata a

Barna Sándor
ceasornicar, gluvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Ceasornice foarte moderne de aur,
argint și nichel, lanțuri, cer și cu
nestoate și diamante și inele cu
prețuri foarte ieftine. — Pentru fie
care orologu vândut și reparat se
dă o garanție de 3 ani. Se vinde
conștinuos Mare asortiment de
obiecte din argint de China.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țara. Telefon Nr. 779.

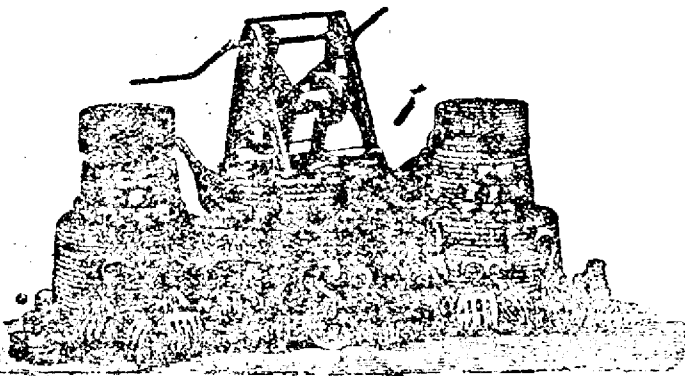
— Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru casele, comune, spitale, case și
școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
linerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuite.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanție de 3 ani. —

Fonăria cea mai mare din **Joanovics János** Tot felul de
Ungaria sudică — este a lui funii de cânepă,
cânepă, de fir, brăci, legătoare. Așezare și scurtare de funii de
cânepă pentru transmisiuni. — Lugoș (Lugoș). Atelierul:
strada Făgetului No 77. — Magazine și birou: Palatul Poporului.

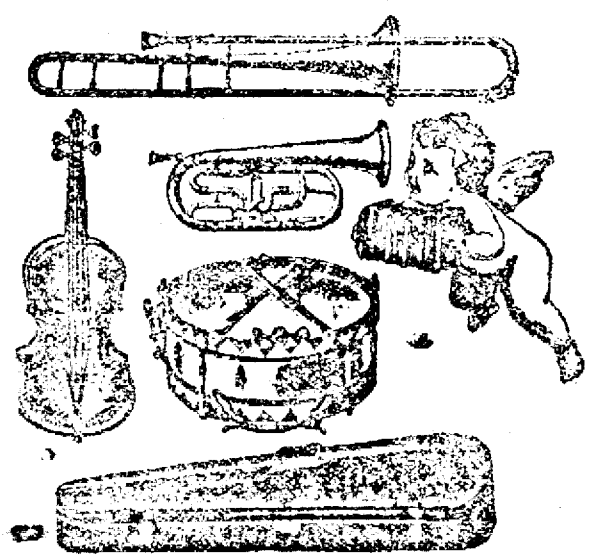
Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru lân), legătoare de snopi, funii pentru boi
opitoare, ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru
țesături, brăuri
de cânepă și de
jută (pânze), bă-
tătoare de cânepă,
pânze (Pa k)
țesături, saci de
cânepă, pânze și
jută, pânze im-
penetrabile, sbi-
ciuri, cerți și
codoriști etc. etc.
Serviciu prompt

RELITSCH JÁNOS,

atelier de instrumente
muzicale la
Versecz
Kudric-ut 5, colțul
străzii Deák Ferenc.
Recomandă în atenția
onoratului public din
loc și jur, magazinul
său de instrumente
muzicale provă ut cu
puteri de prima forță
unde se află, violi, tam-
burine, armonice, g-a-
mofone, tobe, cinci, tri-
aunle, oboe, f aut, clarinet, etc.
cari toate se pregătesc
și se repară pe lângă
prețuri moderate.
Instrumente vechi se
primesc pe lângă pre-
țurile cele mai mari
posibile. Comandele
se execută prompt.

GYULAY KÁROLY

atelier modern de fotografie artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::
Strada Hunyadi Nr 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

Efectuește: Tot felul de fotografii.
Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri.
Platinolie. Înregistrări după orice foto-
grafie, în cel mai modern stil artistic.

Prima atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și labra de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și ma-
teru pietar.
Atelierul central al magazii: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietri monumentale

fabricate propriu din marmora, labra-
dor, granit, sienit, etc. —
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Atelierul central:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva și Nagyvárad.

**Haas
Károly**

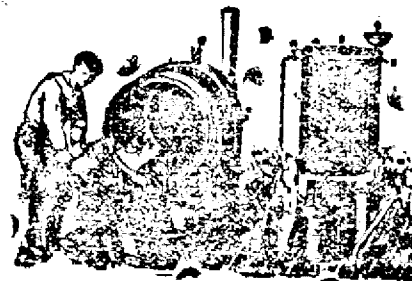
primul armurar și optician din
Szabadka, Egres-u. (Urf
Kasino).

Mare asortiment de
arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale
acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot
felul de reparaturi d'arme de orice soi, mașini de cusut, bici-
clete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor
și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștinuos

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes,
Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de
spirț, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa
acestea. Mare magazină. Tot felul de instrumente și lucruri
necesare la fabrici. Vase de aragă roșie pentru hotelari
birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase
de spălat și curățit.

Mai departe primesc și
montarea și repararea
fanănelor artificiale pe
lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din
material de prima calitate.

Avis.

Aduc la cunoștința on. public, că prăvălia mea ce susțâ de 40 de ani o disolv și mărfurile din magazin le vând cu prețuri surprinzător de ieftine.

Cu deosebită stimă :

Kulln Gyula,

Arad, Szabadság-tér 18.

Asortiment bogat în articlii textili
cu prețuri ieftine la firma :

J. B. MISSELBACHER SEN.
Sibiu — Hermannstadt.

Fabricatele renomitelor firme :

Benedict Schroll Sohn
în **Braunau**

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu-șiruri
Satin-gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Raye
Pichet-cu-șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile.

Regenhardt & Rayman
în **Freiwaldau**

Măsărițe de damast alb
Garnituri de damast pt.
cafea albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Frottier
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru pat
Ștergare p. bucătărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturi în culori pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni, și copii. Șorturi pentru dame și copii.
Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor **Wenka János**

fabrică de pianee cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Piane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

Din nici o casă românească
Să nu lipsescă!

Doctorul de casă sau

DICȚIONARUL SĂNĂTĂȚII.

Împodobit cu 315 chipuri și vorbind despre :

Stricteza și funcțiunile organului omului, Medicina uzuală și de urgență, Tot-felul de boale, Accidente, Otrăviri, Asfixii, Epidemii, Contagiuni, Microbi, Nevroze, Ipnotizm, Medicamente, Plante medicinale, Pansamente, Igiena generală, Alimente și băuturi, Locuințe, Îmbrăcăminte, Igiena preventivă, Igiena etăților și prof., orașelor și satelor, Ape minerale, Idroterapie, Băi, Electricitate, Exercițiu, Gimnastică.

De **Doctorul V. Bianu,**

medic primar al spitalului I. C. Brătianu din Buzău. Comandor al ordinului «Coroana României». Medic major în rezervă.

Prețul 14 Coroane. + (Porto postal 80 fileri.)
Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.